

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Št. 20.

V Ljubljani, dne 14. aprila 1911.

Leto VI.

Ljubljana, 14. aprila 1911.

Letošnjo Veliko noč porabi avstrijsko krščanskosocialno delavstvo za agitacijo. Tako je namreč sklenilo vodstvo avstrijskih krščanskih strokovnih društev in naročilo vsem članom svojih strokovnih društev, naj letošnje velikonočne praznike porabijo za najodločnejšo agitacijo, za pridobivanje novih članov strokovnim društvom.

Tudi slovensko krščanskosocialno delavstvo naj zdaj ob velikonočnih praznikih in zadnje dni meseca aprila porabi za to, da pridobe naša strokovna društva novih članov. Agitira naj povsod zaveden delavec, vsaka zavredna delavka, da se pomnoži v naših strokovnih društvih združena armada.

To je zelo, zelo potrebno. Mi živimo v zelo resnih časih, v časih, ko se združujejo podjetniki v mogočne svoje zveze, v društva, v karte in truste. Njih združevanje ima namen, da kolikor le morejo pritiskajo na delavstvo. Druge poti ni, kakor da se tudi delavstvo vedno trdnjeje združuje po svojih strokovnih društvih.

Veliko noč porabite tudi za to, da pomnožite število naročnikov našemu listu. Skrbite, da pridobi list novih naročnikov! Delavci! Delavke! »Naša Moč« je vaša moč. Čimveč naročnikov ji pridobite, timboljša bo. Mi, ki urejamo »Našo Moč« in delamo za list, ki nam je mil in drag in ljub, prav dobro znamo, da list ni še tak, kakršen bi lahko bil in kakršen bi moral biti. Krivi nismo mi, kriva je le mlačnost tistih naših ljudi, ki mislijo, da bodo šli v konkurz, če naroče »Našo Moč«. Od števila listovih naročnikov je odvisno, kako velik da je lahko list in »Naši Moči« ne manjka nič drugega kakor večji prostor, da postane taka, kakršno si želimo in kakršna bi odgovarjala popolnoma potrebam slovenske krščanskosocialne delavske organizacije.

Zdaj ob Veliki noči se potrkajte na svoje prsi in vprašajte se, ali sem storil, ali sem storila v popolni meri svojo dolžnost nasproti listu našega delavstva. Malokdo bo, ki bo mogel reči, da, storil sem jo. Večina bo morala pripoznati, ne, svoje dolžnosti nisem storil.

Zato vsak naš delavec in vsaka naša delavka: Zdaj ob Veliki noči in ostale dni

meseca aprila agitirajte med svojimi prijatelji in znanci, ki še nimajo »Naše Moči«, da se naroče na njo. Vsak naš naročnik, vsaka naša naročnica smatraj za svojo častno dolžnost, da pridobi vsaj enega stalnega naročnika, naročnico »Naši Moči«. Veliko noč porabite za agitacijo. Pridobivajte novih članov svojim strokovnim društvom, pridobivajte naročnikov »Naši Moči«. Če boste to storili, boste lahkega srca veseli lahko zapeli veselo pesem »Aleluja«, mirna vam bo vest, ker boste lahko trdili: Storili smo svojo dolžnost in sodelovali smo ob prerojenju naše krščanskosocialne delavske organizacije!

Na agitacijo za čast in moč slovenske krščanskosocialne delavske organizacije!

Ljubljanska krščansko socialna organizacija.

Shod volivcev Slovenske Ljudske Stranke se vrši na velikonočni ponedeljek ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani. Poročajo: voditelji Slovenske Ljudske Stranke in kandidatje S. L. S. za ljubljanske občinske volitve. Volilci, prihitite vsi na shod, pokažite, da hočemo, da zmaga pravica tudi na mestnem magistratu ljubljanskem! Agitirajte povsod za veliko udeležbo.

Shod volivk in somišljenic Slovenske Ljudske Stranke se bo vršil na velikonočni ponedeljek ob peti uri popoldne v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani. Poročajo voditelji Slovenske Ljudske Stranke. Krščanske žene slovenske! Prihitite na shod vse, ker gre se za to, da pri občinskih volitvah zmaga stranka, ki hoče, da bodi Ljubljana poštena, res bela. Proč z ljudmi, ki govore, da bodo podrli spovednice, in ki pišejo, da hočejo pri nas uvesti ločitev zakona, protiversko šolo in portugalske razmere! Proč s starim magistratom, na katerem je mogel liberalni policijski svetnik Podgoršek kupčevati z ubogimi dekleti! Proč s tistimi, ki se v svojih listih norčujejo iz ženske časti! Agitirajte povsod za veliko udeležbo! Na velikonočni ponedeljek popoldne vse v »Union«!

V prvem in drugem oddelku cigaret smo imeli skozi celo leto silen mraz. Termometer je včasih kazal do 11 stopinj C. Zmerom se čujejo pritožbe da bolniškemu zakladu denarja primanjkuje, da je treba vsako leto več podpore izdati, to je sicer resnica, res je pa tudi, da bi bilo veliko manj bolnikov in bi se tudi manj podpore splačalo, ako bi se odpravili razni nedostatk v tovarni, ki so večkrat krivi, da ljudje zbole. Tako je že nešteto delavk zbolelo vsled prehlajenja v mrzlih prostorih. Peči imamo take, da komaj svoje ime zaslužijo. Tisto gorkoto, ki od njih prihaja, pa razžene burja, ki vleče skozi vedno odprta dvigala. Velikokrat smo že prosile okrog uradnikov, da naj se temu mrazu enkrat konec napravi pa vse zamanj. Da slabokrvno delavstvo, in tako je v tob. tovarni, ne more v takih mrzlih prostorih brez škode na zdravju delati, je jasno. Napravi naj se centralna kurjava za tovarno in bo vsem pomagano.

Krščanska ali rdeča strokovna društva.

Na socialnodemokratskem strankarskem shodu v Kolinu leta 1893 se je izjavilo:

»Nasprotuje popolnoma načelom socialne demokracije, da se napake sedanje družbe odstranijo v sedanji družbi.« (Zapisnih shoda, stran 155.) Socialni demokrati torej ne nameravajo gospodarskega stanja delavstva resno izboljšati toliko časa, dokler obstoja sedanji družabni red, ker to nasprotuje temeljnemu načelom socialne demokracije.

Socialni demokrati nočejo **nobene reforme, marveč hočejo, da se razbije sedanji družabni red, da na razvalinah sedanje družbe zgrade svojo megleno bodočo državo.**

Tudi socialnodemokratska strokovna društva temelje na načelih socialne demokracije. Na neki deželni konferenci socialnodemokratskih strokovnih društev na Moravskem (15. in 16. avgusta 1908 v Brnu) se je namreč sklenila resolucija, ki med drugim izjava: **»Peta deželna konferenca moravska izjavlja, da stoji prepričano na so-**

Velikonočno darilo.

Ravnokar je izšel nov zvezek »Leposlovne knjižice« od Charlesa Dickensa. S tem nam poda podjetna »Katoliška Bukvarna« velikonočno darilo, kot si lepšega ne moremo želeli.

Dickens (1812—1870) je tako znamenita prikazen v svetovni slovstveni zgodovini, da smo ga le predolgo pogrešali v slovenskem prevodu. Z njim je dosegel anološki roman svoj klasiški vrhunec. Dickens je izvrsten poznavatelj ogromnega mesta Londona, vseh skrivnosti njegovih najzaketnejših ulic, življenja in značaja najnižjih ljudskih slojev — prednosti, vsled katerih so njegovi spisi med Angleži zelo hitro zasloveli. Dickens popisuje navadno preproste, vsakdanje ljudi, pa s toliko duhovitostjo, dovtipnostjo, s tako človekoljubno dobrosrčnostjo, da so njegovi junaki postali v svetovnem slovstvu dobro znani in priljubljeni tipi. Najznamenitejši njegovi romani te vrste so: »Pickwickovci«, »Oliver Twist« in »David Copperfield«.

V »Povesti o dveh mestih« je Dickens poizkusil z zgodovinskim romanom in je, dasi je izbral dobo, ki dela zgodovinskemu romanopiscu največ preglavic, obdelal snov tako spretno, da najdemo v tej knjigi vse odlične lastnosti Dickensovih povesti iz življenja in celo nekatere nove. »Povest o dveh mestih« je zgodovina francoske revolucije, tako živa, tako resnična v svoji razumljivosti in v svoji krivičnosti, da stoji bravec v duhu čisto neposredno pred njo, pred Bastiljo, ki jo revolucionarna jacquerija naskakuje, pred divjanjem sodrge po pariških ulicah in v sodni dvorani, pred giljotino in drugimi strahotami tistega pohabljenega časa.

In vendar je znal Dickens tudi vreščice disharmonije te dobe spraviti v sklad in s stališča pravičnosti se ni premaknil niti za trenutek. Takrat, ko je tiranska samohotnost vladarjev in odličnikov na vrhu in ljudstvo v blatu, takrat ne najde dovolj krepkih besed in ne dovolj zaničljivega posmeha za krivice visokih slojev. (Vzor take žgoče ironije je na primer poglavje »Mon-

seigneur v mestu«.) Takrat pa, kadar se v pobesnelem ljudstvu razpasejo divje revolucionarne strasti, krutost, nebrzdana maščevalnost, krvoločnost, tedaj zavijti nad njim bič in ga krepko bije. Kakor je Dickens dosegel s »Pickwickowci«, da so se izboljšale angleške ječe, in z »Davidom Copperfieldom«, da je vlada reformirala ljudsko šolstvo, tako gre tudi v »Povesti o dveh mestih« očitno za npravnimi in socialnimi cilji; da se meščanka Lucija Manete in markiz Evrémonde po žrtvah združita v srečnem zakonu, ni le slučajen dogodek, marveč tudi simbol slojne spravljivosti in ljubezni.

Nekaj čisto svojega je Dickensov humor. Z njim poživi vsak prizor in najvsakdannejši dogodek ter se ga ne odreče niti v najresnobnejših trenutkih. Giljotino popisuje n. pr. tako-le: »Bila je najboljša zdravilo za glavobol, nezmotno je varovala sivih las, dajala je obličju nenavadno nežnost, bila je narodna britev, ki je gladko brila; kdor je poljubil giljotino, je pogledal skozi malo okence in kihnil v vrečo. Bila

cialnodemokratskih načelih. Dasi socialni demokrati po svojih načelih nočejo odstraniti napak sedanjega družabnega reda, so se le polastili strokovnih društev, ki zasledujejo socialnodemokratskemu načelu nasprotno smer. Je li morejo poštena socialnodemokratska društva pošteno izvajati namene, ki jih imajo stanovska strokovna društva? **Ne in nikdar ne! Istočasno se ne more graditi in podirati, ne more se reformirati in odpravljati napak.**

Socialni demokrati nimajo resne volje, da po strokovnih društvih izboljšajo gospodarsko stanje delavstva. Po strokovnih društvih hočejo marveč le dovesti nove množice socialni demokraciji. **Za socialno demokracijo ne pomenjajo strokovna društva nič drugega kot najboljšo in najmočnejšo strankarsko organizacijo, ki zbira množice zato, da ž njimi dovede do silovitega preobrata sedanjega družabnega reda.**

Velikanska hinavščina je zato, če socialni demokrati izjavljajo, da hočejo izboljšati po svojih strokovnih društvih gospodarsko stanje delavskega stanu.

Drugačno je stališče, ki ga zavzemajo krščanska strokovna društva. Krščanska strokovna društva so **moderne organizacije, ki se ne zanašajo na slučajnosti kake bodoče države. Nasprotno, hočejo sedanje žalostno stanje delavskega stanu izboljšati, s temeljito preosnovno hočejo urediti plačilne in delovne razmere delavskega stanu, ga gospodarsko dvigniti in ojačiti.**

V tistih krajih, kjer večina delavcev o socialni demokraciji noče ničesar čuti, izjavljajo socialni demokrati, da so njih strokovna društva nepolitična in da nimajo nič skupnega s socialnodemokratsko stranko. Te trditve so navadna laž in hinavščina. Glavni tajnik avstrijskih socialnodemokratskih strokovnih društev v Avstriji, sodrug Hueber, je izjavil na skupnem shodu dunajske socialnodemokratske komisije leta 1905: »Če se strokovna društva tudi potrojijo ali počvetterijo, ne bo med socialnodemokratsko stranko in strokovnimi društvi nič nasprotstva.« Na peti konferenci deželnih strokovnih društev v Brnu leta 1908 se je sklenilo: **»Deželna konferenca nalaga članom strokovnih organizacij dolžnost, da mesečno prispevajo političnemu deželnemu vodstvu dva vinarja.«** Navedene izjave dokazujejo, da so socialnodemokratska strokovna društva dejansko strankarska organizacija. Še več! »Socialnodemokratska zveza lesnih delavcev je n. pr. sklenila, da se smejo poslati na Zvezino skupščino le taki člani, ki so tudi obenem člani politične organizacije. Tudi malone vse druge socialnodemokratske zveze so napravile enake sklepe. Nesocialnodemokratski delavec ne more v socialnodemokratski organizaciji postati niti zaupnik. Trpe ga, da plačuje prispevke, ne smatrajo ga pa za enakovrednega.

Tudi denar njih strokovnih organizacij se mnogokrat porabi za politične namene. Zdaj se bije v socialnodemokratski strokovni organizaciji bratomorni boj med dunajskimi osrednjimi zvezami in med češkimi socialnimi demokrati, ki so ustanovili narodne strokovne zveze. **Ves spor je povzročilo dejstvo, ker so vodstva dunajskih zvez za volivne namene porabila denar »Zveze«, niso pa hoteli nič šteti češkim volivnim okrajem.**

je znamenje prerodenja človeškega rodu. Nadomestila je križ. Nosili so njene majhne podobe na prsih s katerih so bili odložili križ, ter se priklanjali pred njo in verovali vanjo, ker so bili zatajili križ. Ta humor ni tak, da bi dražil brave h krčevitemu smehu; ne, to je le duhovita ironija ali dovtna dobrovoljnost, kateri se človek tiho nasmehe, da se potem zamisli. Veselega razpoloženja so vse strani »Povesti o dveh mestih« polne, glavna predstavnika tega razpoloženja pa sta gospod Jerry Cruncher, groboskronec, ki se ima za poštenega roko-delca, in zvesta guvernanta gospodična Pross — dve postavi klasične komičnosti.

Dickens očitajo, da je kompozicija nekaterih njegovih romanov slaba. »Povesti o dveh mestih« tega ni mogoče očitati. Nasprotno; ta roman je vzor vestne izdelave: prva stran meri že na zadnjo in zadnja se nanaša na prvo dogodki so skrbno pripravljene in zadostno utemeljene, vse delo obseva enotna luč človekoljubnosti in krščanske spravljivosti. Dickens ima še neko tehnično spretnost, ki sicer ni tako pogost-

Socialnodemokratska strokovna društva so torej **dejansko zgolj čiste strankarske organizacije in izdajajo denar v namene socialnodemokratske stranke.** Tistim, ki niso socialni demokrati, je zaprta pot do vseh zaupniških služb. Kak nesocialnodemokratski delavec, ki pristopi socialnodemokratskim strokovnim društvom, je izdajalec svojega prepričanja, ker s svojim članstvom podpira stremljenja socialnodemokratske stranke.

Krščanska strokovna društva so nasproti socialnodemokratskim **dejansko nepolitična in ne žrtvujejo** niti vinarja kaki stranki. Dejar krščanskih strokovnih društev se porabi izključno zgolj za strokovne namene, za to, da se vodijo delavski boji, za podpore itd.

Nemogoče je, da bi postal član socialnodemokratskih strokovnih društev delavec, ki je prepričan kristjan. Bebel, znani voditelj socialnih demokratov v Nemčiji, piše v svojem delu: »Krščanstvo in socializem« (stran 16. »Christentum und Sozialismus«): **»Krščanstvo in socializem si nasprotujeta kakor ogenj in voda.«** V znanstvenem rdečem listu »Sozialistische Monatshefte« leta 1902, stran 130., pa piše socialnodemokratski pisatelj Losinsky: **»Biti socialist pomenja biti antikrist. Končna zmaga socializma je le mogoča, če se končno premaga krščanstvo.«** Kakor uče socialnodemokratski učenjaki, tako pišejo tudi socialnodemokratska strokovna glasila. Glasilo črevljarjev »Neues Schuhmacher Fachblatt« piše v svoji prvi številki leta 1910 v članku: »Vzroki brezverstva med proletarci« po dobesedni prestavi med drugim:

»Če bi se pustil delavec pritegniti veri tistega Boga, o katerem čuje v svoji okolici govoriti, ne da se za to najmanj zmeni, bi moral pričeti s tem, da dvomi o njegovi pravičnosti, ki mu ne donaja drugega, kot delo in bedo. Ogorčeno bi se obrnil od njega, sovražil bi ga in predstavljal bi si ga v podobi izkoriščujočega buržoa, kakor to delajo črni sužnji po kolonijah, ki menijo, Bog je bel, kakor njih gospodarji.«

Taka podla bogokletstva, takih prostaskih napadov na vero mrgoli malone v vsaki številki raznih socialnodemokratskih strokovnih glasil. A to ni dovolj. **Celo denar strokovnih društev razmetavajo za izrecno protiverske namene.** Tako je n. pr. sklenila socialnodemokratska zveza kemičnih in popirnih delavcev v svoji seji 16. novembra, da daruje »Svobodni šoli« 50 kron. Znano je, da ima »Svobodna šola« namen delati na to, da postanejo naše šole protikrščanske.

Ali je torej mogoče, da pristopi kak krščansko misleči delavec socialnodemokratski strokovni organizaciji. **Ne in zopet ne! Socialnodemokratska društva so naslo-njena na načela socialne demokracije in delajo na to, da postanejo njih člani popolni brezverci. Po listih in na shodih socialnodemokratskih strokovnih društev se vera nečuveno blati in denar rdečih strokovnih društev se razmetava za protiverske namene.** Alimore krščanski delavec, krščanska delavka pristopiti takim strokovnim društvom, ne da bi trpelo njih versko prepričanje? Ali morete zagovarjati pred Bogom in svojo vestjo, pridružiti se takim strokovnim društvom, ki tako nesramno in brezobzirno napadajo in sramote krščanstvo? Gotovo

na: spretnost krepko končati poglavje. V zadnjih vrsticah se obzorje vedno razmakne, posamezni dogodki in predmeti dobe neko splošno, pomembno znamenje in puste čitatelja kakor v ekstazi. Toda to so lepote, ki se odkrijejo umnemu čitatelju šele tedaj, kadar bere knjigo drugič ali tretjič, in »Povest o dveh mestih« je vredna tega truda.

Skratka: Zadnji zvezek »Leposlovne knjižice« nam prinaša enega izmed največjih romanov svetovne književnosti; v slovenskem jeziku ni še izšlo zelo veliko podobnih del. Kakor pretežna večina resničnih umetnin je sicer tudi ta knjiga taka, da je otroci in napolodrasli mladeniči ne bodo razumeli in ne brali. To je knjiga močnih duhov. Njim bo pa resničen užitek in najlepše velikonočno darilo.

Prestava, ki jo je oskrbel Izidor Cankar, je klasična, cena krasno opremljenemu in zelo obširnemu delu prav nizka; knjiga velja namreč nevezana 5 K 50 vin., vezana 6 K 50 vin.

boste pritrdili: **»Tega ne sme krščanski delavec, krščanska delavka nikdar storiti!«**

Krščanska strokovna društva se ne pečejo z verskimi vprašanji. To morajo delati verska delavska društva, a zavzemajo se za načela krščanskega svetovnega naziranja in potem uravnavajo svoje celo delovanje. Prostor krščanskih delavcev in delavk je zato zgolj in edino le v krščanskih strokovnih društvih.

Socialni demokrati nečuveno obrekujejo krščanska strokovna društva, da odvrnejo od njih krščansko misleče delavstvo. Lažejo, da so krščanska strokovna društva organizacije podjetnikov, takozvane rumene organizacije, trde in lažejo, da drže krščanska strokovna društva s podjetniki in da zato ne morejo izboljšati položaja delavskega stanu. To je seveda nizko in obrekovanje. Socialnodemokratski poslanec Seitz je bil prisiljen, da je v nižjeavstrijskem deželnem zboru dne 21. januarja 1910 to-le izjavil: »Nemškona rodna večina v Dunajskem Novem mestu vzgaja to, kar se mora smatrati za najpogubnejše — v tem se strinjajo kršč. socialci in socialni demokrati — rumena strokovna društva.« Kako li naj pospešujejo krščanski delavci stremljenja rumenih organizacij, če rdeči nemški Zajc (Seitz se namreč, kakor znano, slovensko čita Zajc) sam pripozna, da sovražimo rumeno organizacijo, ker jo smatramo, da je pogubna delavstvu.

Delavci bodo začudeno vprašali, če je sploh mogoče tako lagati in obrekovati, kakor to delajo socialni demokrati. Kautsky, ki pripada najvplivnejšim socialnodemokratskim voditeljem v Nemčiji in ki ga smatrajo za velikega rdečega učenjaka, piše v svojem listu »Neue Zeit«, 22. letnik, 1. zv., stran 5.): **»Najvažnejše pravno načelo je dolžnost, da si odkritosrčen nasproti svojim somišljenikom. Nasproti sovražniku te dolžnosti nismo nikdar pripoznali.«** To »pravno« načelo so dozdej dejansko izvajali v vseh socialnodemokratskih strankah vseh dežel, da so izpodkopavali ugled nasprotnikom in ob tej priliki sami pridobili člane. **Socialni demokrat je »pravno dolžan«, da obrekuje nasprotnike.** Če bi socialni demokrati vedno resnično govorili, bi bilo za njih organizacijo zelo slabo in delavstvo bi se bilo že zdavnaj zbralo pod krščanskosocialnim delavskim praporjem.

Delavci, ki jim je res za to, da se izboljša stanje delavstva, ki nočejo biti hlapci socialnodemokratske stranke, ki nočejo, da se blati njih versko prepričanje delavci, ki nočejo, da bi se njih krvavi žulji kot prispevki izrabljali za socialnodemokratske in protiverske namene, smejo edino pristopiti krščanskim strokovnim društvom!

Med brati in sestrami.

Naše slovenske predilnice. Po naših slovenskih predilnicah je zavelo novo, veselo življenje, življenje, ki jo je še ojačila zmaga ljubljanskega predilniškega delavstva ob zadnji svoji stavki. Boj je bil kratek in časten njega uspeh za naše vrlo ljubljansko predilniško delavstvo. Posledice se kažejo ne zgolj v tem, da je zmagojoče delavstvo zadovoljno, marveč tudi v tem, ker se množi v ljubljanski predilnici število naročnikov našega lista in ker se je popolnoma preosnovala organizacija delavstva ljubljanske predilnice. Po zmagi se je čul med delavstvom ljubljanske predilnice en sam glas: pristopiti hočemo Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Ta glas ni ostal zgolj prazna obljuba, marveč ljubljansko predilniško delavstvo je tudi držalo svojo besedo. Čast mu za to. Storilo je radikalen korak. Razpustilo je svoje tvorniško strokovno društvo tako, da so njega člani in članice pristopile »Jugoslovanski Strokovni Zvezi«, ki se je ob zadnji stavki tako krepko potegnila za nje. Prav je delavstvo storilo. Naši časi so resni in zato je potrebno, da je zbrana mogočna delavska armada v »Jugoslovanski Strokovni Zvezi«. Predilniško delavstvo na našem slovanskem jugu se krepko in samozvestno oklepa »Jugoslovanske Strokovne Zveze«. Skupina »Jugoslovanske Strokovne Zveze« v litijski predilnici je močna, krepka, že danes gospodar litijske predilnice. Prireja se vsako sredo, prosimo, **vsak teden**, poučno predavanje. Delavstvo se vzbuja, združuje in vedno bolj zaveda svojih dolžnosti. Ko je bil zadnjič Čobal v Litiji, ga je prišlo poslušat le nekaj ljudi, a še ti

Ste li bolni?

Imate revmatizem, protin, glavobol, zobobol? Bolehate morebiti vsled prepiha ali prehlajenja? Poizkusite vendar bolečine utešujoči, zdravilni, krepilni Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Ta je zares dober! To ni samo reklama! Dvanajstotnica za poizkušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Stubici, Elz n trg st. 264 (Hrvaško).

Iz bolj izfirbca, kakor pa iz kakega drugega razloga. Čobal danes v litijski predilnici nič ne pomeni, delavstvo ni pozabilo in nikdar ne bo, kako je Čobal nastopal ob zadnji stavki, ki jo je sam povzročil, a tudi po nekaj dneh spodil delavstvo na delo, češ da socialna demokracija nima nič denarja za stavkujoče litijsko delavstvo v svoji kasi. Litijsko predilniško delavstvo je zdaj organizirano v »Jugoslovanski Strokovni Zvezi«, pristopajo vedno novi člani. Samo to bi bilo glede na litijsko predilniško delavstvo želeli, da se pomnoži število naročnic in naročnikov »Naše Moči«, da zavzame list tisto postojanko, ki mu v Litiji gre. Lepo napreduje tudi skupina »Jugoslovanske Strokovne Zveze« v našem gorenjskem Tržiču. Mirno, tiho, odločno deluje in napreduje. In kar nas najbolj veseli, je to, da se je izpolnila tudi želja mladih, tistih dni, ko smo iz vse svoje mlade, dela željne duše želeli mogočne strokovne delavske organizacije v predilnici v Ajdovščini. Takratna naša goreča želja se je danes uresničila. Minulo nedeljo smo se prepričali, da mlada skupina »Jugoslovanske Strokovne Zveze« Šturje—Ajdovščina lepo napreduje, se lepo razvija in da hoče tudi ajdovsko predilniško delavstvo delovati skupno na stanovsko-strokovnem polju s svojimi ljubljanskimi, litijskimi in tržiškimi delavskimi so-trpini. Mi bi zgolj želeli, da se tako v Tržiču kakor tudi med šturijansko-ajdovskim predilniškim delavstvom močno in mogočno razširi delavsko glasilo »Naša Moč«, ki ne pozna drugih ozirov, kakor da piše tako, kakor je prav in kakor zahtevajo koristi slovenskega krščansko socialnega delavstva. Lepa slika bodočnosti slovenskega krščansko socialnega delavstva se nam odpira ob letošnji vigredi. Predilniško naše delavstvo se krenko združuje. To je vesel pojav, ki bo koristil v prvi vrsti predilniškemu delavstvu, a ki bo tudi dvignil moč in ugled slovenske krščansko socialne delavske organizacije sploh.

Iz Idrije. 4. aprila je bil za naše liberalce slab dan; ker so kar pri dveh tožbah pogoreli, namreč pri pritožbi proti črtanemu proračunu in pri odškodnini stroškov za zgradbo čitalnice. O poslednji trdijo, da bodo sedaj nastopili pot pri okrajnem sodišču, ta pot bo namreč edino prava. Dosedanja ni bila za nič. Izgovarjajo se namreč, da so hoteli zidati Mestni dom in ne čitalnice, ko vendar vsak ve, da se ni šlo za drugo kakor čitalnico pod drugim imenom prostora povečati in razum liberalcev bi bil v njih samo še Kristan (pa brez mokraških delavcev) gospodaril, vsi drugi bi bili izključeni. Ako prečitamo občinski red, uvidimo takoj spredaj, da za take namene občinski denarji niso dovoljeni; ceste, zdravstvo, šolstvo in ognjevarstvo so glavni stebri pravilne mestne uprave, ne pa zabavišča, in naj se imenujejo čitalnica, Mestni dom ali pa Javna knjižnica. Tako »socialno delo« je naši zadolženi občini tako malo potrebno, kakor stroški za razne podpore, pristojbine in nagrade, katere je deželni odbor opravičeno črtal, kajti naša realka je za mesto tako veliko breme, da za visokošolce, ki so se sedem let na občinske stroške v Idriji šolali, nobenih podpor ni treba. Še manj je potreba stroškov za službene pristojbine, katere povsodi vsak sam plača, saj ima občina itak 3358 K nepotrebnih zastonjkov, ker se je izplačala profesorjem mesečnina za zadnje četrletje 1909, katere pa še niso povrnil, dasiravno jim je od države nakazana plača že davno izplačana in so torej za ta čas dvojno plačo prejeli. Sedaj naj pride pa še službena pristojbina povrh! Isto velja o izdatkih za nakup zemljišč, ki so tudi iz proračuna črtani; naše prepričanje je namreč, da bi liberalci radi delali roko v roko s stavbinsko zadrugo v Grapi, ker bi se bilo sicer povedalo, kaj se kupiti namerava. Kako so ti ljudje za regulacijo mesta vneti, razvidi vsak, ako pomisli, da v Rožni ulici še sedaj niso promet ovirajoče stavbe odstranili, dasi je tam mnogo prostora za zgradbe in bi dobili široko, ravno ulico sredi mesta, ne pa gori v Rižah. Kakor delajo sedaj, kjer je svet strm, senčen in popolnoma na periferiji. Na strani 12. mestnih računov tudi čitamo o obrestih prehodnih posojil v znesku 167 K 66 h. Naši liberalci imajo namreč pri Stav-

binski zadrugi tekoči račun, kakor ga je imel Bolčev Pepe iz Ljubljane pri Glavni. Mi smo molčali, dokler je bila realka še občinska, ker mesečne profesorske plače niso smele izostati in občinske doklade ni bilo mogoče takoj dobiti. Dandanes pa profesorje država plačuje, doklade se pa tudi pričetkom leta lahko na račun dobe, in je torej tisto izposojanje in vračanje popolnoma nepotrebno, ker požre veliko vsakoletnih obresti in ni v smislu rednega občinskega gospodarstva, ki mora v mejah proračuna z doklado izhajati in ne tuj denar iz blagajne v blagajno prekladati, kakor mačka mlado. Za tako postopanje je našim vzor-gospodarjem španska vas; mi pa smo na te številke že sedaj opozorili, da se svoječasno proti njim primerno ukrene.

Zahvala. Dne 22. oktobra 1909 bil sem na postaji Velika Loka pri delu tako nesrečen, da mi je železniški voziček tri prste na desni roki občutno poškodoval. Po enoletnem zdravljenju mi je zavarovalnica za nezgode na Dunaju prisodila mesečno rento 5 K 80 h. K sreči sem bil član »Prometne zveze« in kot tak imel pravico do brezplačnega pravnega varstva, katerega mi je osrednje vodstvo na Dunaju po priporočilu vodstva plačilnice v Zatičini tudi privolilo, ter celo zadevo izročila g. dr. Robertu Klimeschu, dvornemu in sodnemu advokatu na Dunaju. Gospod dr. Klimesch je dvignil tožbo za zvišanje rente in je to reč tako spretno vodil in zagovarjal, da je pri upravnem sodišču na Dunaju dne 28. marca t. l. šel sodni dvor nad mnenje izvedencev ter je bila zavarovalnica za nezgode primorana meniti zvišati rento skoraj za polovico in mi vse do sedaj premalo izplačane rente takoj izplačala. Zato si štejem v dolžnost tem potom slavnemu osrednjemu vodstvu »Prometne zveze« na Dunaju za brezplačno pravno varstvo; blagorodnemu g. dr. Robertu Klimeschu, dvornemu in sodnemu advokatu na Dunaju, za spretno postopanje pri sodnijski razpravi, kakor tudi vodstvu plačilnice za trud in naklonjenost, najpri-srčneje zahvaliti in obenem pravovarstveno in podporno društvo »Prometna zveza« vsakemu železničarju najtopleje priporočiti. — Josip Barle, prožni delavec v pokoju.

Sava. Zopet so pokazali sociji, koliko je njim posamezen delavec. Po tovarni vpijejo, mi smo edina delavska stranka, delamo za delavstvo, kdor je naš, se mu ni treba bati, da bi bil brez dela. Pa s tem so pokazali, da se res le širokoustijo in lažejo. S drug Mlakar je vse svoje moči žrtvoval za socije, a postal je res žrtev, brez dela je. Danes se sociji ne brigajo zanj. Pred časom so mu rekli, le postavi se, stranka ti bo službo preskrbela. Sedaj je pa odpuščen od tovarne, a rdeča stranka mu ne da službe. Govori se, da bo Mlakar postal hud klerikalec, ko od socijev nič ne dobi, mu bodo pa dobri klerikalci; že prosjači okrog njih. Radovedni smo, kaj bode »Naprej«, ki je dobil ime rumenjakar, pisal. Sodrugi že govorijo po tovarni, da je bil Mlakar alkoholist. Rumenjakar bo pa v kratkem poročal, da je bil Mlakar črnuh. Jeseniško delavstvo, kedaj bočeš spoznalo te rdeče sleparje, dokler delavec plačuje jim je dober, ko je brez dela, je pa alkoholist.

Jesenice. Za enkrat so zopet gorenjski liberalci Humerja malo podprli. Ker so jeseniški hudi nanj, so prišli že drugi na pomoč. Gostilničarsko društvo je imelo občni zbor in jeseniški gostilničarji so sklenili, da ne bodo le Humra futrali. Ene podplate je strgal, da je toliko svojih nevednežev skupaj spravil da je ostal načelnik gostilničarske zadruge ter da je člani niso razbili. Moral je pa isti dan opravljati tudi službo policaja v veži. Ko je prišla kaka njemu ne-ljuba oseba, jo je zavrnil: »Jaz sem za to postavljen, vas ne pustim na občni zbor.« Očitati so mu sedaj ko je zadruga so dobili nekateri po tri koncesije, tudi pri tebi je bila prej kavarna, sedaj pa kot se zdi, imaš gostilno, saj ga pijemo kotv gostilni. Ko bi ne bilo zadruge, bi bilo pivo gotovo po 22 h vrček, sedaj je pa po 20 h, saj ne moremo živeti. Oglasi se nekaj birtov Humrovega kalibra: Prepoceni je pivo, podražiti ga moramo. — Mi delavci pa vam rečemo: Dokler bode organizirani po liberalnem kopitu ter bode plačevali Humru mesečno po 30

kron, ne bode nič iz tega. Še predrago je pivo, ker imate še toliko dobička, da s tem Humra živite. Na Jesenicah bo pivo po 20 h; če ga hočete dražje prodajati, pijte ga sami, mi ga ne bomo.

Iz Tržiča. Zadnja dva dopisa sta zelo razburila naše rdečkarje, najbolj seveda njih voditelja Jazbeca, kateremu delavci »pajac« pravimo. Saj ima pa tudi mnogo opraviti z agitacijo za rdečkarje. Ko bi njegov gospodar vedel, kako zna ta možic zabavljati čez kapitaliste, duhovnike, katerih tako ne hodi poslušat v cerkev, ker se Boga boji, gotovo bi ga pohvalil s tem, da bi mu dal »laufpos«. Delavci, mnogo nas je, ki ne maramo ničesar slišati o socialni demokraciji, stopimo neustrašeno v jugoslovansko strokovno organizacijo, ki je najbolj razširjena med Slovenci. Če ne more naročiti si vsak zase »Našo Moč«, naj se jih zbere več skupaj in naroči. Posnemajmo delavce po drugih krajih. Naj bi bil praznik Vstajenja Gospodovega tudi za nas praznik, da bomo vstali in se združili v močno krščansko organizacijo, v strah rdečkarjem, katerih delovanje obstoji edinole v zabavljanju zoper vero, cerkev in duhovnike.

Vevče. Ko so v naši tovarni brali zadnjič »Našo Moč«, je marsikomu postajalo vroče. Pretečene dni smo imeli občni zbor naše bolniške blagajne, ki je bil jako duhovit. V lanskem letu se je pokazal primanjkljaj. Raditega je hotelo vodstvo znižati bolniško podporo, ki je bila dosedaj skozi eno leto, na 20 tednov. To bi bil velik udarec za delavstvo. Delegati so se temu predlogu odločno uprli. Stavljal se je predlog, naj se doneski k bolniški blagajni zvišajo od 2½% na 3%, kar se je v veliko žalost vodstva enoglasno sprejelo od strani delavstva. Delavstvo je tu pokazalo, da je solidarno, da je dobro organizirano. Prišle so tudi na dan razne nepravilnosti, ki so se godile v bolniški blagajni, radi katerih je bila precej huda debata. — Pokazali so gospodje, koliko jim je za blagostanje delavstva. Pokazalo je tudi delavstvo, da se zaveđa svojih pravic. Zlasti je bila huda debata radi tovarniškega zdravnika dr. Drča, ki je brez vednosti delavstva prišel do te službe, katero pa po naročilu tov. vodstva izrablja v škodo delavstva. Odločno se je zahtevalo, da naj se dr. Drč pošlje, odkoder je prišel; ker ga odbor ni sprejel v službo, se ga sploh ne prizna kot tovarniškega zdravnika. Mislimo, da je s tem dovolj rečeno in da bo gosp. dr. Drč vedel, kaj mu je storiti, ako ima kaj časti v sebi. Pomni pa naj, da bomo vse njegove slavne čine obelodanili.

Okno v svet.

Zavarovalnice zoper nezgode. Vse avstrijske zavarovalnice zoper nezgode so pasivne razen graške. V letu 1908. so imele 5.973.914 kron primanjkljaja. Za pokritje vseh rent, katere vlečejo zavarovanci, manjka 80.093.688 kron kapitala. V letu 1908. je bilo zavarovanih 2.222.221 delavcev, ki so delali v 122.331 podjetjih. Naznanjenih je bilo za to leto 128.435 poškodovanih delavcev, a od teh je dobilo odškodnino samo 35.221. Izmed teh se je smrtno ponesrečilo 1207, medtem ko so postali drugi več ali manj za delo nesposobni. Koncem leta 1908. je vleklo 104.974 oseb svoje rente v znesku 20.273.282 kron. Med temi je bilo 82.543 popolnih ali delnih invalidov, 9477 udov in 12.833 otrok onih, ki so vsled poškodb umrli. Vsi upravni stroški so pa znašali nič manj kakor 4.691.842 kron. Ta upravni aparat je na vsak način predrag.

Avstrijske bolniške blagajne. Bolniške blagajne za razne delavske uslužbenice so se ustanovile leta 1889. Do leta 1908. so imele 883 milijonov kron dohodkov in 831 milijonov kron stroškov. Za bolniško podporo se je izdalo 429 milijonov, za zdravniško pomoč 132 milijonov, za zdravila 96 mil., za stroške v bolnišnicah 49 mil. in za posmrtnino 20 mil. kron. V letu 1908. je bilo v Avstriji 3346 bolniških blagajn, v katerih je bilo zavarovanih 3.240.127 oseb. Na vsakih 100 članov pride 22 žensk. Premoženja so imele blagajne leta 1908. okoli 58 milijonov kron.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
K 503.575-98.

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8

pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema **hranilne vloge** vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.
ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
po odbitku,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj
prekinilo. Za nalaganje po pošti so pošto-
hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; Josip
Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki:
Anton Belec, posest, podj. in trg. v Št. Vidu
n. Lj.; Fran Povše, vodja, graščak, drž. in
dež. posl.; Anton Kobi, posest, in trg., Breg
pri Borovni; Karol Kauschegg, veleposest.
v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v
v Ljubljani; Ivan Kreger, svetnik trg. in
obrt. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; Fran
Leskovic, hišni posestnik in blag. „Ljudske
posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol
Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh vseh veselih in žalostnih
dogodkih „Slovenske Straže“!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. MERSOL
LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavic, no-
gavic, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov,
zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač Ljubljana

Prešernova ulica št. 9
priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj tr-
pežne in natančne, dobe
se pri

Fr. Čudnu

urarju in trgovcu v Ljubljani
delničar in zasopnik
švicarskih tovarn „Uni-
on“ v Bielu in Genovi.

700 Uhani, prstani, briljanti.
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

**Agitirajte za naše glasilo
„Naša Moč“!**

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)
LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izberi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

Ljubljana
Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste
priporočata sledeča zdravila:

Baizam proti želodnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6
steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno,
krepljeno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodni krč,
steklenica 40 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu,
steklenica 20 vin.
„Stadin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škat-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica
30 vin.
Pospalni prašek, proti ognj-
vanju otrok in proti potenju
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju
po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstra-
nitev kurjih oces, bradavic in
trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jajno, krepljeno in slast pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 20
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripo-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kr. 60 vin., in 4 kr. 80 vin.
Železnate kroglice, proti ble-
dici (Bleichsucht) mala škatljica
70 vin., velika 1 krono 60 vin.

**Dežnike in
solnčnike**

domačega izdelka
najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da
sem odprl na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčonu“ filialo

moje trgovine z železnino, hiš-
nega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno
naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Stefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Sifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratak iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna psarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKA
POSJOJILNICE“ nasproti gostilne pri „FIGOVCU“.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetetza**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

IVAN JAK in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

